

INFORMACIJOS

Nr. 3 (26)

1953 m. sausio 15 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos "Informacijos" yra savaitinis Krašto Valdybos organas, skiriamas tik spaudos reikalams.

Redakcijai, pasinaudojančiai čia dedamomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašome nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ VOKIETIJOJE

Lietuvių gimnazijos įkurdinimo reikalais

Sausio 8-9 d. Vokietijos Krašto Valdybos ir Vasario 16 gimnazijos vadovybės nariai aplankė 7 Vakarų Vokietijos vietas, pasiūliusias sklypus gimnazijos statybai. Lankymo ir sklypų apžiūrėjimo rezultatai bus svarstomi Krašto Valdybos posėdyje sausio 16 d. Čia pateikiame to lankymo bendruosius išpūdžius.

Werne, kuris daugeliu atžvilgiu būtų gimnazijos įkurdinimui labai patogi vieta, Liegenschaftsamtas pasiūlė sklypą mokyklų rajone, netoli universiteto ir netoli miesto centro. Bet, atsižvelgiant į miesto finansinę būklę, sklypo išsigijimo sąlygos yra labai sunkios. Sklypo kaina nepaprastai augsta, o jam išigyti iš miesto pusės nedaroma beveik jokių palengvinimų.

München-Gladbach susisiekiimo atžvilgiu gera vietovė, tinkamas sklypas siūlomas pigiai ir labai geromis sąlygomis, taip kad jo išsigijimas nesudarytų sunkumų.

Eschweiler siūlo kiek apgriuvusį, bet nedidelio remonto reikalingą pastatą su 3000 kv.m. grindų ploto, prie pastato 7000 kv.m. sklypą labai geromis sąlygomis. Bet pati to pastato vieta yra labai netinkama, - prie pat anglies kasyklų, nors dabar neveikiančių. Siūlomas taip pat sklypas ir geresnėje vietoje, bet paties miesto geografinė padėtis nėra labai palanki.

Mayen miestas lietuvių delegaciją priėmė su ypatingu nuoširdumu. Čia buvo nurodyti net keturi sklypai, kurių vienas kitas gimnazijos statybai būtų tinkamas.

Triero miesto savivaldybė lietuvių sumanymą statyti gimnaziją irgi remia, numatydama tai statybai vietą planuojamoje miesto dalyje, kur bus statomi namai prancūzų karių šeimoms.

Bad Kreuznacho burmistras, priimdamas lietuvius, pabrėžė, kad Lietuva ir lietuvių problemos jam gerai žinomos ir jis lietuvių pastangas remia, kiek galėdamas. Čia yra galimybė gauti sklypą, bet kartu iškyla planas perimti lietuvių sargybų kuopos sklypą su mūriniais namais ir barakais. Dėl šio sklypo tektų aiškintis su amerikiečių karine vadovybe, kurios ketinimai nėra dar tiksliai žinomi. Tik tiek yra žinoma, kad kuopa numatoma perkelti į naują būstinę.

Visose apžiūretose vietovėse, išskyrus Kėlną, sklypo išsigijimo sąlygos yra labai palankios, nesudarančios jokios didesnės problemos.

Vargo mokyklos.

Balfo įgaliotinio Munchene įsteigta persintė Krašto Valdybai

Lietuvių Gailėstingųjų Seserų Draugijos
2904 So. Union Ave, Chicago, Ill. U S A

100 dol. auką lietuvių Vargo Mokykloms Vokietijoje paremti.

Bad Kreuznacho lietuvių sargybų kuopoje planuojama steigti Vargo Mokyklą. Nors dauguma vaikų yra dar per jauno amžiaus, tačiau mokinių netrūktų, nes planuojama mokyti lietuvių kalbos ir sargybų kuopos narių žmonas vokietaites. Mokykla išsilaikytų savomis lėšomis. Švietimo reikalų vadovas kuopoje yra kuopos gydytojas Dr. Vitėnas, kurio iniciatyva steigiama ir pati Vargo Mokykla.

Aukos kovai prieš genocidą.

Daugiau kaip 80 Vokietijos bendruomenės vienetų atsiskaitė už 1952 m. surinktas kovai prieš genocidą aukas. Iki šiol Vokietijoje gyvenantieji lietuviai suaukojo 3.061,04 DM.

Prūsų lietuvių nuoširdumas

Nežiūrint beveik visiškos asimiliacijos, kuri palietė Rytprūsių lietuviškąjį kamieną, praktiškajame gyvenime dar ir dabar ne kartą tenka pastebėti, jog tuose žmonėse lietuviškumo pajautimas nėra dar užgesęs.

Štai ištrauka iš vieno mūsų tautiečio, Did. Lietuvos tremtinio, sausio 6 d. laiško:

"Mislė, kaip čia atsitiko, jog aš gavau darbą, pasiškėjo man man prisistačius įsteigoje, kur buvau labai nustebintas, kai išgirdau teriant: "Labą dieną, ponas...". Tiesiog netikėjau savo ausims, jog mane lietuviškai šnekina. Pasirodo, tarnautojas yra iš Rytprūsių, savo laiku buvęs Lietuvoje ir moka lietuviškai. Jo tėvai namie lietuviškai kalbėjo, ką ir jis dar nevisai užmiršęs. Jis, pamatęs mano prašymą darbui gauti, atitinkamai nušvietė reikalą savo viršininkui ir tas mane priėmė".

IS VOKIEČIŲ SPAUDOS

Lietuviai atitaiso

Tokio antrašte "Westdeutsche Zeitung" Rheydt gruodžio 29 d. dėdą "Eltos" žinutę apie VLIKo pareiškimą dėl Višinskio UNO pateiktos agresijos sąvokos.

VLIKo pareiškimе nurodoma sovietų kariuomenės įvykdyta Pabaltijo valstybių okupacija, sovietų metodais pravestieji rinkimai, laisvosios spaudos sulikvidavimas ir politinių partijų atstovų persekiojimai ir . . . kalizimai. Tokie rinkimai, kuriuose taip pat nebuvo duota nė mažiausios galimybės laisvai išstatyti rinkimams kandidatus, negali būti laikomi lietuvių tautos politinės valios pareiškimu.

Lietuviai kuo galėdami padėjo

"Pinneberger Tageblatt" sausio 7 d. dėdą tokio pat turinio, kaip jau mūsų "Informacijose" paskelbta "Frankfurter Allgemeine", straipsnį "Žmoniškumo dokumentai" apie grįžusiųjų iš Lietuvos vokiečių padėkos lietuviams pareiškimus.

Trijų tautų tragedija

"Nordwest-Zeitung" sausio 2 d. ilgesniame straipsnyje nupasakoja Pabaltijo tautų likimą sovietų priespaudoje. Straipsnyje ypatingai pabrėžiama Stalino neapykanta Pabaltijo tautoms, kurios jau ankstyvesniais šimtmečiais turėjo gyvų ryšių su vakarų kultūros pasauliu ir kurių veidas visada buvo nukreiptas į vakarus, o ne į rytus. Arpukario metu jauniosios Pabaltijo valstybės buvusios veiksminga užtvara bolševikinei rytų itakai. To Moskva negalėjusi dovanoti. Jau pirmosios 1939-40 m. okupacijos metu bolševikų slaptoji policija bestiališkai naikinusi Pabaltijo gyventojus. Po vokiečių okupacijos, grįžus Raudonajai Armijai, prasidėjęs Pabaltijo tragedijos paskutinysis veiksmas.

Pabaltijo valstybės, nors teoretiškai sovietinės respublikos, valdomos lyg kolonijos. Kraštuose įvesta oficialioji rusų kalba. Jau žemesnėse pradžios mokyklų klasėse mokoma rusiškai, istaigose prašymai turi būti išteikiami rusų kalba, jau vidutinieji valdininkai yra rusai, nekalbant apie augštuosius. Pabaltijo miestuose girdimi tik rusų karininkų ir kareivių žingsniai, o Raudonojo Leivyno jūreiviai triukšmauja Liepojos ir Tallinno uostų smuklėse. Stalinas pasiekė savo tikslo: Pabaltijys miręs.

xx^x
xx^x

BAŽNYČIOS LIETUVOJE

2.

Čia dedame toliau žinių apie uždarytas bažnyčias, kiek jų galima buvo surinkti iš apdorotos medžiagos, susidariusios iš grįžusiųjų vokiečių pasakojimų.

Smalininkų bažnyčia visiškai nugriauta, plytos išvežtos, tik kur buvo altorius, kelios plytos dar likusios.

Skirsnemunės abi bažnyčios - katalikų ir evangelikų - 1950 m. uždarytos.

Jurbarko evangelikų bažnyčia 1950 m. pavasarį uždaryta ir paversta NKVD kalėjimu (kalėjimas esąs užrakintas ir užplombuotas).

Slavikų bažnyčia uždaryta ir yra tuščia.

Sudergų bažnyčia, kuri po karo buvo naujai pastatyta, taip pat uždaryta.

Garliavos evangelikų bažnyčia uždaryta ir paversta grūdų sandėliu. Apklausinėtaji vokiečiai pati su ūkininku vežusi tenai grūdus.

Veisiejų bažnyčia 1950 m. rudenį buvo uždaryta.

Gudžiūnuose bažnyčia taip pat buvo uždaryta, o kunigas iš susijaudinimo miręs.

Pečiūnėlių bažnyčios senasis kunigas išvarytas ar ištremtas, o dabar esąs kunigas komunistas (?).

Baisogaloje ir visoje jos apylinkėje likusi tik vienintelė bažnyčia. Kitos visos paverstos sandėliais.

Kėdainių evangelikų bažnyčioje įrengtas odų sandėlis.

Dotnuvos vienuolyne - milicija ir partijos biuras.

Palendru, Kelmės valsč., bažnyčia paversta sandėliu.

Kiaunorių, Kražių valsč., valdžia uždariusi bažnyčia todėl, kad ją, esą, daug partizanų lanke.

Sudeikių bažnyčia uždaryta, klebonas ištremtas.

Kauno Senamiestyje trys bažnyčios paverstos sandėliais ir jose liko mi grūdai. Apklausinėtasis vokiečiai pats tai matęs. Sandėliu paversta ir viena bažnyčia Šančiuose, - kai durys atidarytos, - išvažiuoja sunkvežimiai. Prisikėlimo bažnyčioje įrengta lentpiuvė ir baldų sandėlis.

Šiauliuose baltoji bažnyčia sugriauta, o liuteronų bažnyčioje įrengtas muziejus.

Vilniuje, kur apklausinėtasis vokiečiai buvęs, girdėjęs, kad iš 25 bažnyčių 10 buvusios uždarytos.

+++

Klebonijas turinti užėmusi milicija, NKVD ar šiaip kokio rusų istaiga. Kunigai turi gyventi blogiausiose lūšnose.

XX^X
XX^X

GRĮŽUSIOS VOKIETĖS PASAKOJIMAS

Bolševikai ištrema Pajūrio (Šilalės valsč.) kleboną,

Kun. Klemensą Arlauską

"Tai buvo 1947 m. liepos mėnuo. Pėsčia atkeliauju netoli Pajūrio ir čia jėgos ir kojos atsisakė toliau betarnauti. Jau keli mėnesiai buvau kelionėje - vis rasdavau gerų žmonių, kurie nepagailėdavo maisto ir pastogės. Dirbti negalėjau, todėl ilgai niekur nepasilikdavau, be to, žmonės bijojo rusų, kurie juos persekiodavo už vokiečių šelpimą ir priglaudimą. Būdama 64 metų amžiaus ir dvejus metus badavusi, žinojau, kad niekam nebebuvau reikalinga, tik giltinė...

Sėdėdama kartą pagriovyje ir beverkdama, pamaniau žmogų dviračiu atvažiuojant. Pradžioje pamaniau, kad tai milicininkas, norėjau keltis ir bėgti, bet kojos atsisakė klausyti, ir aš pasidaviau Dievo valiai. Ir koks buvo man džiaugsmas, kai pamaniau nulipant nuo dviračio ir man šypsantis senyva kunigą, kuri kažko lietuviškai mane paklausė. Aš atsistojau ir puoliau bučiuoti jam ranką, pati nežinau ką vokiškai kalbėdama. Mano nustebimui, klebonas prakalbo puikia vokiečių kalba ir pasakė, kad jis esąs Vokietijoje studijavęs, todėl mokas gerai vokiškai. Jis man liepė eiti pas jį į kleboniją, o pats žadėjo greit sugrižti, kai tik sutvarkysias reikalus Šilalėje. Grįžęs liepė man justis kaip namie ir gerai atsigauti. Savo giminaitelį liepė duoti man drabužių. Iš savo vaistinėlės atsinešė vaistų ir, pats atvyniojęs žaizduotas mano kojas, ištepė jas kažkokia mostim. Ant rankų turėjau egzema, - jos taip pat ištepė.

Po kelių savaitių pamiršau, kad esu čia svetimai: visi mane mylėjo, ir aš juos visus pamiliau labiau, negu bet ką anksčiau. Klebonas liepė man vis saugotis, kad niekas pašalinių nepastbėtų mano čia buvimo. Patarė ir bažnyčioje nesirodyti, nors vistiek kelis kartus buvau pasimelsti ir Dievui padėkoti.

Klebonas kun. Arlauskas buvo puikus žmogus. Jis pats viską dirbdavo, niekuomet nepakeldavo balso ir visiems padėdavo. Jis mylėjo visus ir jį visi. Tai, matyti, nepatiko bolševikams. Nebūdavo dienos, kad jie, atvažiuavę, neįieškotų pas jį kokių nors priekabų: kodėl bažnyčioje vakarais žvakės dega, kodėl klauso išpažinčių ir vis kodėl ir kodėl... Jei pirmuoju atveju itardavo jį signalizuojant partizanams, tai antruoju sakydavo, kad išpažinti naudojasi slaptiems planams su partizanais išdirbti. Pačia didžiausios neapykantos susilaukė, kai atsisakė kapinėse leisti palaidoti partizanų sulikviduotus 4 komunistus ir NKVD šnipus.

1949 m. vasario 6 d., kaip visuomet, pats klebonas patikrino, ar visos klebonijos durys gerai uždarytos, ir jau rėngėsi eiti. Buvo, maždaug, 12 val. nakties, kai išgirdau sunkvežimio burzgimą, Sunės ėmė loti, o po kelių minučių šautuvų buožėmis buvo pradėta smarkiai daužyti didžiausias klebonijos duris. Nujaučiau, kad turi įvykti kažkas negero ir pati nebežinojau, ką bedaryti. Šiip taip apsirengusi, nubėgau į prieškambarį, kur jau rodau visą šeimyną ir 12-kos enkavedistų su automatiniais šautuvais apsuptą kleboną. Jie visip jį plūdo, tik aš nesupratau jų žodžių, ir vis krišiojo kumštėmis jam po nosimi. Vienas iš jų tuoju nutraukė kunigui nuo

koklo kryžių, o kiti išsiskleidė po visą kleboniją "daryti kra-
tos". Visos knygos, religinės ir kitos, buvo sunėtos ir krūva, taip
pat bažnytinės vėliavos, kurios buvo plėšomos ir spardomos. Vienas
atsincšė surastus 8000 rublių ir vis šaukė: "Partizani, Banditi..."
ir t.t. Klebonas ir visa tai žiūrėjo kiek išbalęs ir nieko nesakė.
Jo veide nesimatė braimės.

Kai enkavedistų siūtėjimas kiek aprimo, jie pradėjo tardyti
visus klebonijoje esančiuosius. Klausė ir mane kažko rusiški, bet
aš nesupratau, - tada nusikeikę paliko mane ramybėje. Vėliau jie pa-
reikalavo, kad būtų pagaminta valgyti ir parūpinta degtinės. Kai
viskas buvo paruošta ir sudėta ant stalo, enkavedistai susėdo prie
jo, psikviesdami ir kleboną - "paskutinės vakarienės". Klebonas
tačiau nieko nelietė iš valgių ir gėrimų, o raudonieji "nugalėto-
jai" abiem rankom kimšo viską į burną, vis užpildami degtine. Kelis
kartus, pasityčiodami, visi sustoję gėrė "į klebono sveikata"...

Jau buvo gerokai išaušę, kai pasibaigė raudonųjų naktinė orgi-
ja. Klebonui buvo leista pasiimti, kas būtinausia iš maisto ir rū-
bų, ir jį išsivežė. Šiandien daugiau niekas tuo metu iš klebonijos ne-
buvo išvežtas.

Vėliau girdėjau, kad klebonas Arlauskas rašė iš Sibiro ir skun-
dėsi savo žiauriu likimu", - baigia pasakojimą voekietė, braukdama
nuo skruostų gausiai riedančias ašaras...

Iš Sovietinės Lietuvos aritmetikos uždavinyno
antrajam pradžios mokyklos skyriui:

Užd.Nr.130: Kolektyvinio ūkio valstietės deda šieną į kūgius - su-
galvokite uždavinį.

Uždavinys: 10 kolektyvinio ūkio valstiečių sukrovė 30
šieno kūgių. Juos vėliau kolektyvinio ūkio 4 arkliai
išvežė į geležinkelio stotį. Šienas buvo nugabentas į
"Plačiosios Tėvynės" kolchozus ir sušertas jų gyvuliams.
Gi Tarybinės Lietuvos kolektyvinio ūkio gyvuliai pa-
dvėsė badu. Kiek buvo gauta už jų kailį ir posnagas?

Užd.Nr.131. Tarybinio ūkio kalvis pakaustė 30-čiai arklių visas
4 kojas ir 8 arkliams po dvi pirmutines kojas...

Kodėl kalvis nepakaustė ir tiems kitiems paskutinių
kojų?

Ats.: Kad neatsistotų piestu prieš sovietinį jungą.

Užd. Nr.10. Kooperatyvas pardavė 5 skepetaites ir dvi poras kalio-
šų už 100 rublių. Už skepetaitę paėmė po 4 rublius.

Kaliošai - poniškas daiktas, tad proletarui nėra ir rei-
kalo pirkti jų porą už 40 rublių...

XX^X
XX^X